

Nr 94.

Ankom till riksdagens kansli den 29 april 1920 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående höjda stipendier för elever vid folkskoleseminarier jämte en i ämnet väckt motion.

(2:a avd.)

I den till riksdagen den 7 januari 1920 avlåtna statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 189) föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående höjda stipendier för elever vid folkskoleseminarierna, beräkna för ändamålet på extra stat för år 1921 ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 5 mars 1920 till riksdagen avlåten, till statsutskottet hänvisad proposition, nr 245, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för beredande av höjda stipendier under år 1921 åt elever vid folkskoleseminarierna anvisa på extra stat för nämnda år ett förslagsanslag, högst, 125,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till senast åberopade statsrådsprotokoll.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *E. Moberger* väckt motion (nr 364), däri hemställt,

att riksdagen måtte dels för beredande av höjda stipendier under år 1921 åt elever vid folkskoleseminarierna anvisa på extra stat för nämnda år ett förslagsanslag, högst, 290,000 kronor,

dels för samma ändamål på tilläggsstaten för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 136,000 kronor.

Beträffande de av motionären till stöd för hans framställning anförda skälen tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

1913 års riksdag beviljade till stipendier åt seminarieelever ett ordinarie anslag av 150,225 kronor. Detta anslag var beräknat efter ett stipendiebelopp för år av i medeltal 100 kronor för varje elev. Sedermera överförde 1918 års riksdag till ordinarie stat det belopp, som var erforderligt för stipendier åt elever i parallellavdelningarna vid folkskoleseminarierna i Uppsala, Lund och Falun och som förut varit upptaget på extra stat, samt höjde med anledning härav det ordinarie anslaget till stipendier åt folkskoleseminariernas elever till 179,025 kronor. Denna höjning av anslaget innebar således ingen ökning av stipendiebeloppen för eleverna.

Skolöverstyrelsen hade nu föreslagit en höjning av stipendieanslaget, så att stipendiebeloppen för år kunde beräknas till i medeltal 300 kronor för varje behövande elev. Som skäl härför hade överstyrelsen huvudsakligen angivit dels det sjunkna penningvärdet, dels ock behovet att erhålla tillräckligt antal väl kvalificerade inträdessökande vid folkskoleseminarierna. Departementschefen anser dock, att försök bör göras med ett mindre belopp än det av överstyrelsen ifrågasatta, och föreslår en ökning av de årliga stipendiebeloppen till i medeltal 200 kronor per elev.

Överstyrelsen hade vidare hemställt, att höjningen av stipendiebeloppen måtte få inträda med höstterminen 1920, och att ett för sådant ändamål erforderligt anslag uppfördes på tilläggsstat för nämnda år. Denna hemställan har departementschefen ansett sig icke böra biträda.

De av överstyrelsen gjorda framställningarna hava upptagits i ovanberörda motion.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet finner den av departementschefen angivna ståndpunkten beträffande stipendiebeloppen vara en väl motiverad medelväg och vill följaktligen tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag härutinnan. Härav följer, att utskottet icke kan tillstyrka motionärens yrkande, i vad det avser ökat anslag å 1921 års stat.

Vad angår frågan om beredande av ökade medel till ifrågavarande ändamål å 1920 års tilläggsstat — i syfte att bringa upp stipendierna till högre belopp redan från och med läsåret 1920—1921 — anser utskottet starka skäl av företrädesvis praktisk innebörd tala för en dylik

åtgärd, varigenom tvivelsutan effektiviteten av dessa stipendier skulle avsevärt stärkas.

Med beräkning av i medeltal 200 kronor per elev och med utgångspunkt från det utav överstyrelsen angivna elevantalet för höstterminen 1920 skulle för ändamålet erfordras 55,080 kronor eller avrundat 55,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) vad angår 1921 års stat, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Mobergers ovanberörda motion, i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, för beredande av höjda stipendier under år 1921 åt elever vid folkskoleseminarierna anvisa på extra stat för nämnda år ett förslagsanslag, högst, 125,000 kronor;

b) vad angår 1920 års tilläggsstat, i anledning av herr Mobergers berörda motion för enahanda ändamål under höstterminen 1920 anvisa på tilläggsstat för nämnda år ett förslagsanslag, högst, 55,000 kronor.

Stockholm den 29 april 1920.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 88.

Reservation:

av herrar *O. U. B. Olsson* och *O. H. Waldén*, vilka ansett, att utskottet bort hemställa om bifall till den i ämnet väckta motionen.
